

Zdrowie i ekologia w Twoich meblach

Meble są tym typem towarów, z którymi większość z nas ma styczność na co dzień, przez całą niemal dobę: rano w swoim domu: w sypialni, kuchni, łazience, przedpokoju, w południe w zakładzie pracy, urzędzie, przychodni, banku, restauracji, wieczorem w salonie, kinie, teatrze, pubie... Wprowadzane na rynek produkty, a więc dostarczane lub udostępniane przez producenta dystrybutorowi lub bezpośrednio konsumentowi powinny być bezpieczne dla naszego zdrowia. To bezpieczeństwo przejawia się nie tylko we względach wytrzymałościowych (a więc związanych poprawnością projektu konstrukcji), ale także jakości (tutaj: higieniczności) zastosowanych materiałów. Pojęcie wypadku konsumenckiego opisuje bowiem nie tylko nagłe zdarzenia skutkujące uszkodzeniami mechanicznymi ciała (np. skaleczenia, złamania itp.) ale również zatrucia organizmu a te związane są z emisją przez zastosowane materiały substancji szkodliwych dla naszego zdrowia.

Mówiąc o zdrowiu i ekologii w wyrobach meblowych należy zwrócić uwagę przede wszystkim na aspekty związane bezpośrednio ze zdrowiem konsumentów, celowo pomijając tutaj czynnik wpływu na środowisko naturalne, który bezpośrednio nie wiąże się z bezpieczeństwem klienta.

Korzyści dla konsumenta – czyli co wybrać?

Po pierwsze: zdrowe surowce.

Pewnikiem jest, iż najbezpieczniejszym, ekologicznym bo przecież naturalnym i odtwarzalnym materiałem konstrukcyjnym i wykończeniowym jest drewno (zarówno lite, jak i klejone) a także rattan, wiklina, hiacynt wodny, bambus itp. Są to materiały, których wpływ na nasze zdrowie jest obojętny: emitują tylko naturalne zapachy, są przyjemne w dotyku, z powodzeniem mogą być stosowane w meblach dziecięcych. Zaletą tych materiałów jest ich „zdrowy” charakter, wadą – stosunkowo wysoka cena związana z pracochłonnym procesem przerobu oraz małą wydajnością materiału. Dobrą alternatywą dla drewna jest sklejka, zaliczana do grupy materiałów drewnopochodnych. W przypadku płyt wiórowych dla zdrowia konsumenta bardzo ważny jest poziom higieniczności związany z emisją tzw. wolnego formaldehydu, której wartość nie powinna przekraczać $0,125 \text{ mg/m}^3$. Nie powinniśmy jednak obawiać się zakupu mebli wykonanych z tego tworzywa, gdyż dziś większość płyt spełnia najwyższe wymagania higieniczności klasy E1.

Substytutem dla naturalnych surowców może być płyta wiórowa okleinowana okleiną naturalną (produkowaną np. w procesie skrawania obwodowego drewna). Jej zaletą jest wygląd (bardzo zbliżony do naturalnego drewna) oraz niższa cena. Do wad zaliczyć należy emisję zapachu, który odczuwalny jest w przypadku nowych mebli, szczególnie tych użytkowanych w pomieszczeniach zamkniętych. Zapach ten - jeśli nie będzie intensywny - nie powinien jednak mieć negatywnego wpływu na nasze zdrowie (niektóre osoby wręcz lubią ten zapach i określają go mianem „nowości”).

W przypadku mebli tapicerowanych naturalne skóry są wspaniałym ekologicznym materiałem wykończeniowym, charakteryzującym się zdolnością pochłaniania i oddawania wilgoci (do kilku procent), dzięki czemu w pomieszczeniu tworzy się swoisty mikroklimat mający pozytywny wpływ na nasze dobre samopoczucie. Ich zapach jest stonowany, zazwyczaj bardzo lubiany przez konsumentów.

Po drugie: ekologiczne lakiery.

Najczęściej stosowane materiały konstrukcyjne i wykończeniowe mebli: drewno oraz tworzywa drzewne oprócz wielu swoich znanych zalet mają również wady. Do najważniejszych zalicza się porowatość, małą odporność na ścieranie i zarysowanie, naprężenia powstające w czasie nawilżania i wysychania oraz higroskopijność. Ze względu na powyższe niedoskonałości trwałość tych materiałów jest bardzo zróżnicowana a zależy przede wszystkim od czynników zewnętrznych oraz gatunku drewna. Oprócz typowych procesów rozkładowych materiały narażone są na starzenie przejawiające się między innymi zmianą naturalnej barwy i ciemnieniem. Dlatego też powierzchnie elementów mebli, które trafiają do naszych domów, przeważnie są odpowiednio zabezpieczone poprzez nałożenie powłok wykończających. Wyjątek stanowią wyroby, które sprzedawane są w stanie surowym, do samodzielnego wykończenia.

Pamiętajmy, iż „zdrowe” meble nie powinny emitować żadnych nieprzyjemnych zapachów. Dużą korzyścią dla konsumenta będzie wybór takich mebli, których powierzchnie wykończone są ekologicznymi lakierami z obniżoną lub całkowicie usuniętą emisją lotnych składników organicznych (VOC). Warto przed zakupem zapytać sprzedawcę o skład bejc i lakierów. Nie powinny one zawierać chromu, ołowiu, rtęci i innych spornych metali ciężkich, które zapewne mogłyby mieć niekorzystny wpływ na nasze zdrowie. Najlepsze w tym względzie są szybkoschnące i bezzapachowe lakiery akrylowe, akrylowo – poliuretanowe, powłoki utwardzane radiacyjnie (tzw. powłoki UV).

Po trzecie: ekologiczne kleje.

Epoka stosowania naturalnych klejów zwierzęcych (np. skórných, kostnych) na szczęście już dawno minęła. Dziś – ze względu na intensywne, dokuczliwe zapachy emitowane przez te wyroby – nie nazwalibyśmy ich ekologicznymi i przyjaznymi dla użytkowników. W zamian producenci wyrobów meblowych mają możliwość stosowania pełnej gamy klejów na bazie akrylu czy też lateksu przeznaczonych do klejenia drewna, materiałów drewnopochodnych czy tworzyw sztucznych. Są to kleje wodorozcieńczalne a korzyść z ich stosowania w produkcji mebli dla konsumentów jest oczywista – brak zapachu, obojętny wpływ na nasze zdrowie.

Należy pamiętać, iż każdy ekologiczny, bezpieczny dla konsumenta wyrób (surowiec, lakier czy klej) powinien posiadać informacje o posiadanych atestach, poświadczających jego ekologiczny skład i całkowite bezpieczeństwo przy stosowaniu i użytkowaniu. Atest taki jest gwarancją jakości i poświadczeniem rzetelności danego produktu. Powinniśmy o niego pytać sprzedawcę lub producenta mebli.